

Balatonakarattyai Partalja Tájvédő Egylet,
8172 Balatonakarattya, Aligai út 20/A.
tel: 30/ 231-16-52
e-mail: szieberth.istvan@t-online.hu
honlap: <http://egyletakarattyan.hu>

Építési és Közlekedési Minisztérium Építészeti Államtitkársága
vizpartiterv@ekm.gov.hu

Tárgy: A Balaton vízparti területeinek területfelhasználási követelményeiről szóló kormányrendelet-tervezet (BATÉK-tervezet), és az annak mellékletét képező Vízparti Terv szakmai észrevételezése.

Alulírott *dr.Szieberth István* (7741 Nagykozár, Kossuth út 4. an.: Rácz Klára), mint a **Balatonakarattyai Partalja Tájvédő Egylet** (bírósági nyilvántartási szám: 6078) társadalmi szervezet képviselője, az alábbiakban ismertetem az *Egylet* a tárggyal kapcsolatos, az érdekeltségi területére vonatkozó álláspontját és javaslatait.

A Partalja Tájvédő Egylet alapvető célja:

„Az Egyesület érdekeltségi területe tulajdonosainak tulajdonosi és környezetvédelmi érdekei képviselése és védelme.”

1994-ben az Egylet megalakulását a természetet és a tájat súlyosan károsító hatályos rendezési terv megváltoztatásának szándéka indította el, mely szándék folyamatosan és szükségszerűen bővül a még meglévő természeti értékek megóvásával; a helyi természeti adottságok, a nádas és az élővilág rekultiválásával; a Balatonba telepített, súlyosan környezetkárosító szennyvízderítő működése megszüntetésével; a terület tényleges állapotát rögzítő térkép elkészítésnek, ezeknek a területet érintő nyilvántartásokba (ingatlan-nyilvántartás, NATURA 2000, stb.) történő rögzítésével; a természetvédelmi, vagy tájvédelmi körzetté minősítés elérésével.

Az észrevételezéssel érintett terület lehatárolása:

Az 1994-ben alakult *Egyletünk* érdekeltségi területe a Balaton tó és a Sirály utca, valamint a Bercsényi lejáró - Bercsényi strand vonala és a Club Aliga által határolt területen lévő ingatlanok összessége mely **a tervezet 108. számú, 3.108. Balatonakarattya 2/2. elnevezésű terv szelvényén jelenik meg** (továbbiakban: Terv).

Általánosságban Balatonakarattya (Balatonfőkajár, Balatonaliga) és az ide tartozó parti és magasparti terület egy összefüggő, szigorúan védendő, különleges természeti értékei a Balatonnak. **Az ökológiai egység fönntartásáért mindenekelőtt a további építkezéseket - a természeti területek visszaállításának kivételével - meg kell tiltani.**

A rendelettervezet (továbbiakban: BATÉK) 1.§ (2) bek. b) pontjában megfogalmazott céllal (minél több természetes partszakasz megőrzése) a Terv egyes Balatonakarattyt érintő konkrét térképi rendelkezései szöges ellentétben vannak.

A Terv hiányosságai – és javaslataink a korrekcióra:

1. A tervlapokból nem derül ki a tervező(k) személye és tervezői jogosultsága.

Kérjük a felelős tervezők megnevezését.

2. Mi alapján történt a szabályozási partvonal meghatározása, kikötők helyének kijelölése? Történt-e előzetes egyeztetés, környezeti vizsgálat? Ha igen, miért nem nyilvános?

Kérjük a megelőző vizsgálatok, hatástanulmányok nyilvánossá tételét.

3. A Terv térképi elemei és tényállapota között számos ellentmondás, jelentős eltérés lelhető fel. Különösen a szabályozási partvonal nyomvonalának kijelölése problémás. Helyenként mélyen a nyílt vízben halad, és olyan, a tómederrel összefüggően víz borított vagy rendszeresen vízjárta területeket minősít szárazföldi – azaz feltölthető - területnek, melyek nyilvánvalóan természeti területek, az országos ökológiai hálózat magterület övezetébe tartoznak, a nádas minősítés szerint nádas vagy egyéb természetközeli növénytakarítás található rajtuk, védett növények és állatok élőhelyei. Ezzel (és a természetes partvonal elhagyásával) soha nem látott mértékű partbetonozás lehetőségét teremtik meg a területen. A partvonal meghatározása során a tervnek tisztázni kell az egymásnak kaotikusan ellentmondó nyilvántartások adatait. Ennek érdekében, **kérjük a Terv valós tényállapottal való alapos összehangolását, a partvonal pontos meghatározását a természeti értékek maximális figyelembevételével.**
4. (Utalva az általános megjegyzésre.) A Terven az látszik, hogy a természetes partszakaszként jelölt partvonal töredékére csökkent, ellentétben a tényleges természeti állapotokkal. Ellenére annak, hogy a Kemping melletti csónakkikötőtől dél felé, a 3524/10 hrsz - tól kezdve a Gumirádli strandig, majd azon túl a kajári területen végig megtartandó természetes partszakasz található, és ekként jelöli a hatályos vízpartrehabilitációs terv, valamint a 2018-ban a Balaton 120 cm-es vízszint szabályozásához a mederkezelő által készített környezeti hatásvizsgálat is. **Nagyságrendileg 1 km hosszúságú, természetben is meglévő természetes partszakaszt szüntet meg a Terv. Remélhetően, csak véletlenül maradt le a jelölés.**
Kérjük, hogy a 3524/10 hrsz-tól kezdve déli irányban, folytatólagosan a 3499/2 hrsz-ig, valamint a Gumirádli strandtól délre a Balatonfőkajár 1009 hrsz-ig a természetes partvonalat jelöljék a Terven.
5. A volt szennyvíztisztító területe (3524/8 hrsz) előtt tervezett kikötő megszakítja a part ökológiai egységét. A területén minősített nádas található, és a jelzett új betöltés ezek pusztulását okozza. A mederviszonyok ismeretében, csak rendkívül jelentős kotrással, tóba mélyen benyúló mólók építésével lenne megfelelő vízmélység hajókikötő számára, mely a környező, tómederhez kapcsolódó természeti területek átöblítését akadályozva, azok további feltöltődését, természeti állapotuk romlását okoznák.
Kérjük a 3524/8 hrsz előtt a hajók kikötésére felhasználható partszakasz jelölést törölni, valamint a partvonalat a hatályos TNM rendelet szerint megtartani.
6. A Terv a 3524/10 ingatlan tómeder felőli részén vonalzóval meghúzott kontúrú közlekedési területet jelöl a valóságban tagolt természetes partvonal mögött,

vízjárta területen. A kijelölés 3 osztályú minősített nádasban történt, ellentmond a nádas rendelet és a TrTv. és a BATÉK természetes partvonalra vonatkozó előírásainak. **Kérjük - annak súlyos természetkárosító volta miatt - a 3524/10 tómeder felőli oldalán a közlekedési célú terület törlését, valamint víz-, erdő- és tájgazdálkodási területbe való átsorolását.**

1. A 3524/8 hrsz-ú ingatlanon (felhagyott szennyvíztisztító) jelölt összevont különleges terület gyakorlatilag beépítésre szánt rész, amit újra kell gondolni. Anno a volt szennyvíztelep Balaton medrébe történő kialakítása is súlyos természetkárosítást okozott, az építés során történt feltöltések és partvédmű kialakítás következménye lett a terület két oldalának eliszaposodása, valamint a part természetes állapotának jelentős romlása, környezetében a nádasok hirtelen pusztulása. Egyletünk több évtizedes kérésének és a környezetvédelmi szabályok szigorításának is köszönhetően a szennyvíztisztítási tevékenység megszűnt, a terület különleges oktatási, kutatási terület besorolást kapott. A telek partvonala mentén a nádas és a természetközeli növényzet újra teret nyert, összekötve a szomszédos természeti területeket. A hatályos TNM rendeletben és a HÉSZ melléklet Szabályozási Terv 16. számú tervszelvényén a terület a szomszédos mocsarakkal együtt helyi természeti védett területként jelölt. Most, a Terv szerint „összevont különleges terület” minősítésű, ami jelentős beépítést, és ezzel súlyos természetkárosítást tesz lehetővé (akár 30%). Ugyanis, amennyiben ide bármilyen intenzív használatú építmény kerül, a szomszédos természeti területeken is megszűnik az összefüggő természetközeli állapot. **Ezért indokoltnak tartjuk az amúgy is „revitalizálendő területet” a mellette lévő természeti területekhez hasonlóan víz-, erdő- és tájgazdálkodási területbe sorolni, a meder felé eső zöldterülettel egyetemben.**

2. A parti sétánnyal kapcsolatos problémák:

- a. A sétány több helyen 3. osztályú nádas érint - melyben a nádasrendelet értelmében tilos bármilyen mechanikai beavatkozás
- b. A nádas térképen egyéb természetközeli növényzet-kultúrterület együtteseként jelölt az Aligai utca és a Balaton közötti terület, ahol a parti sétány többszáz méter hosszú szakasza halad.
- c. A nyomvonal gyakran vízzel elöntött, mocsári aljnövényzetű láperdő terület. Tehát a sétány síkja jóval magasabb síkon kell legyen, hogy használható legyen. Ez semmiképpen nem lehet feltöltés vagy épített kialakítású, mert megakadályozza a víz és az állatok átjárását. De, a cölöpös megoldás - eltekintve a karbantartási nehézségektől és a téli jégveszélytől - is megbontja a természetes partszakasz ökológiai egységét - az 5 méter szélességben kialakítva alatta a növényzet létfeltételei erősen korlátozottak.

A fentiek okán a terven ábrázolt (és a törvényjavaslatban megfogalmazottan 5 m) szélességben történő „parti sétány” kialakítását a kemping és volt szennyvíztelep közötti (3524/13 és 3524/8 hrsz) és a

szennyvíztelep és a Gumirádli strand közötti (3524/8 és 3499/6 hrsz.) nyomvonalon ellenezzük, természetkárosítónak tartjuk, tekintettel a terület természetes, döntően vízzel fedett állapotára.

Mindezt alátámasztja a Balatoni Limnológiai Intézet kérésérünkre kiadott szakvéleménye is.

Támogatjuk a Terven is szereplő 3524/8 hrsz. ingatlanon a sétány kialakítását. Javasoljuk a Terven gyalogútként jelölt, a valóságban az Aligai utca erdei szakaszával közel párhuzamos nyomvonalon haladó (3524/7, 3524/12, 3527/4 és 3526 hrsz-ok) - „út” parti sétánnyá alakítását. Tekintettel arra, hogy ezen út két oldalán vizes élőhelyek vannak, szükséges ezek „összekapcsolása” a sétány alatt.

Álláspontunk és javaslatunk, hogy a Településen a már kiépített – és nem a természetes - partvonal mentén legyen a parti sétányt. E célra a Bezerédj strand és a kemping között megfelelő hosszúságú partvonal van jelenleg is.

3. A szennyvíztisztító előtt a Balaton jelentősen feltöltendő a Terv szerint, és 2 érintett móló is jelölve van. Ez az eddigi terveken természetes partszakasz volt, és meg is tartandó ebben a minősítésben, hasonlóan a 3523/6 területtel, ahova most közstrand van tervezve.
4. **Az Aligai utca hétvégi házas övezete és a Balaton tó között egységesen zöldterületnek jelzett** részeken a ma még meglévő természetes állapot fenntartása, az élővilág védelme, az ökológiai rendszer természetes folyamatainak, arányainak megtartása és működőképességének biztosítása érdekében **szükséges a terület HÉSz-ben természeti terület besorolását lehetővé tevő, mindennemű beépítést tiltó, víz-, erdő- és tájgazdálkodási övezetbe való átsorolása.**
5. A Balatonfőkajáron bevont magasparti terület Vízparti Tervbe vonását következetesen az akaratnyi magasparton is folytatni kell. A terület fent is egy ökológiai egység.
6. A part menti Aligai utca hegy felőli teleksora és a magaspart fölött futó Sirály utca közti terület teljes hosszban kerüljön víz-, erdő és tájgazdálkodási területbe átsorolásra, mint Balatonfőkajáron. Ugyancsak víz-, erdő és tájgazdálkodási területbe sorolandó az Aligai utca erdei szakaszán, a magaspart felőli oldalon lévő erdő (3531/3 hrsz), mely ökológiailag szerves egységet képez az úttól a Balaton tóig terjedő területtel, mégis kimaradt a Tervből.
7. A magaspartot Kenesétől Aligáig természetvédelmi, minimálisan helyi jelentőségű természetvédelmi területnek kell minősíteni, ugyanis nincs több ilyen természeti képződmény az országban. A dolog fontosságát még „súlyosbítja”, hogy ez a Balatonpart egyik legjellegzetesebb látványeleme. Ennek a Terv szabályozási körébe tartozó lépéseként **javasoljuk a magaspartok következetes bevonását minden parti településen a Vízparti Terv hatálya alá, és a BATÉK 18.§-on túl is, speciálisan a magaspartokra vonatkozó sajátos szabályozási elemek megalkotását.**

8. Az Aligai utca (3477 hrsz) erdei szakasz ábrázolása értelmezhetetlen, jelentősen eltér a tényleges nyomvontól. A kanyarokat levágták és szélesebb, mint a jelenlegi út. A tervezet 16-17m szélességű közlekedési terület területhasználatot tüntet fel. Ilyen útszélesség kialakítása csak a felszínmozgás-veszélyes magaspárt oldalába történő mély bevágások és a szakadék felőli beton támfalak építése árán történhetne, amit elfogadhatatlannak tartunk az utat övező természetközeli területek rovására. A valóságban a burkolt pályaszélesség 3-3,5 méter, kétoldali keskeny padkával az út 6-8 méternél még a kitérőknél sem szélesebb. **Láttatni kell a tervezetben a közlekedési terület jelenlegi valós geometriához való viszonyát, méretét. Az erdőben kijelölt közlekedési terület szélessége 8 méteres szélességre redukálendő, mely bőségesen elegendő a zsákutcán jelentkező vegyes forgalmú gyalogos és kerékpáros célforgalommal kiegészített közlekedésre.**

Fölvívjuk szíves figyelmüket **Az alapvető jogok biztosának és a jövő nemzedékek érdekeit ellátó helyettesének AJB-676/2017.** számú közös jelentésére, mely az érintett területtel foglalkozik.

https://egyletakarattyan.hu/wp-content/uploads/2019/02/Közös-jelentés-a-Balatonakarattyai-önkormányzat-eljárása-vizsgálatáról-676_2017.pdf

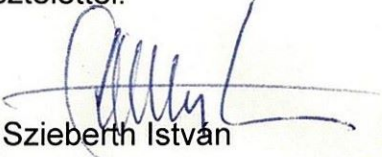
Összegzésében (62. oldal 12. pont) aggályait fejezi ki a teljes Balaton természetes partszakaszainak, élőhelyeinek, és sajátos védelmi igényű ökoszisztémáira valamint a magaspártokra vonatkozó országos jelentőségű területi védelem jogszabályban való rögzítésének hiánya miatt az Alaptörvény P) cikk szerinti nemzet közös örökségének védelme, fenntartása és jövő nemzedék számára való megőrzésének alkotmányos felelőssége és kötelezettsége, a jogbiztonság követelménye és az egészséges környezethez való jog szempontjából egyaránt.

A jelentésben hiányolt területi védelmek lehatárolása, sajátos szabályzóik meghatározása álláspontunk szerint kifejezetten beillesztendő a vízparti terv szabályozási körébe.

A fentiekben leírt szempontjaink miatt is szükségesnek tartjuk újrafogalmazni a BATÉK és a Vízparti Terv tervezetét.

Balatonakarattya, 2024. augusztus 27.

Tisztelettel:

dr. Szieberth István
elnök